

Khi thñc lñc quñc gia đññc tñng cññng, Trung Quñc phñi trñ thành mñt quñc gia “quñn tñ” khiêm nhññng có trách nhiñm đñi vñi thñ giñi, chñ không phñi là mñt quñc gia ngang ngññc sñ dñng sñc mñnh tàn bño.

Ngoñi giao vñ cñ bñn đññc quyñt đñnh bñi thñc lñc quñc gia. Nhñng không có nghña là có thñc lñc thì có thñ làm tñt ngoñi giao, ñ ñây còn có mñt vñn đñ làm thñ nào đñ vñn dñng thñc lñc, viñc này liên quan đñn tñ tññng, chiñn lññc và sách lññc ngoñi giao.

Nhñng nñm gñn ðây cùng vñi viñc nâng cao thñc lñc quñc gia, phong cách ngoñi giao cña Trung Quñc cũng có sñ thay ðñi rñt lñn, tñ tñng ðñi bño thñ trñnc ðây chuyển sang tích cñc dám nghñ dám làm, nhñng viñc tích cñc mñnh ðñn này lñi không mang lñi hiñu quñ nhñ mong ðñi, trái lñi, ð mñc ðñ nào ðó khiñn cho môi trñng tñng thñ cña Trung Quñc trñ nên xñu ðñ. ð ðây có nhân tñ ðñ luñn bên ngoài chña thñ thích ñng vñi viñc nâng cao thñc lñc cña Trung Quñc, tuy nhiên phñn nhiñu là do bñn thân Trung Quñc gây ra. Nói mñt cách ðñn giñn ngoñi giao Trung Quñc mang lñi cho ngññi ta cñm giác “sñ nhñng không phñc”, làm ngññi ta sñ thì ðñ, bñi thñc lñc cña bñn ðñt ð ðó, ngññi ta ðñng nhiên sñ bñn, giñng nhñ ðña trñ sñ ngññi lñn vñy, ðây là mñt phñn ñng tñ nhiên nñy sinh bñi thñc lñc quñc gia, nhñng ðñng thñi vñi sñ sñ hãi, làm cho ngññi ta tôn kính hay nñ phñc thì rñt khó.

Mñ là bá chñ toàn cñu, nói mñt cách tñng ðñi, Mñ xñ lý rñt tñt mñi quan hñ giña “sñ” và “phñc”, làm cho cñ thñ giñi “vña sñ vña phñc”. Ngoñi giao Trung Quñc muñn ðñt ðñn trình ðñ này, vñ mñt tñ tñng và thñc tiñn ngoñi giao cñn phñi có mñt sñ thay ðñi hñ thñng, ðñc biñt là phñi có sñ ðñu chñnh lñn trong viñc xñ lý 9 vñn ðñ ðññi ðây:

Thñ nhñt, thay ðñi tñ duy và tâm lý ðñi ðñu ngoñi giao vñi Mñ, ðññu chñnh quan hñ Trung-Mñ

Nñu quan hñ Trung-Mñ không phñi là mñi quan hñ quan trñng nhñt trên thñ giñi hiñn nay thì cũng là mñt trong nhñng mñi quan hñ quan trñng nhñt. Nhñng tñm quan trñng này không phñi là ðñng ðñng ðñi vñi hai bên, Trung Quñc cñn Mñ nhiñu hñn so vñi Mñ cñn Trung Quñc, vì vñy trong cucñ hñi kiñn vñi Donald Trump, ông Tñp Cñn Bình ðñ nói Trung – Mñ có hàng nghìn lý do ðñ có mñi quan hñ tñt ðñp, không có lý do gì ðñ làm xñu ðñ mñi quan hñ này. ðáng tiñc là trong ngoñi giao ðñi vñi Mñ, Trung Quñc thñng không ðñ ý ðñn lñi khuyên bño chân thành này, dùng mñt tñ duy và tâm lý ðñi ðñu ðñ xñ lý quan hñ vñi Mñ, ðñc biñt là trong mñt sñ vñn ðñ nan giñi.

Vñi tñ cách là bá chñ toàn cñu, viñc Mñ giñ cñnh giác ðñi vñi bñt kñ hành ðñng nào thách thñc ðña vñ bá quyñn cña mình là có thñ hiñu ðñnc, Trung Quñc vñi tñ cách là nñnc lñn trñi ðñy có chñ ðñ ðñ hñi khác vñi Mñ, vñ mñt khách quan sñ bñ Mñ coi là ngññi khiêu khích, nhñng bñn thân Trung Quñc lñi hoàn toàn không có ý ðñ thách thñc bá quyñn cña Mñ, bñi mñt khi có ý ðñ này, vñ mñt tñ duy và hành ðñng sñ biñn thành “hñ là Mñ chñc chñn sñ phñn ðñi”. Nói nhñ vñy không phñi là muñn Trung Quñc luôn hòa theo Mñ, ðñi vñi lñi ích quñc gia cña mình ðñng nhiên phñi

kiên quyñt và giñ kiên đñnh, nhñng phñi thñc hiñn có lý lñ có cñn cñ, phù hñp vñi luñt pháp quñc tñ và quy tñc ñng xñ quñc tñ; đñng thñi, không cñn phñi phô trñng thanh thñ, phñi biñt thña hiñp và nhún nhñng, “ngoñi giao phô trñng thanh thñ” sñ chñ có hñi cho bñn thân.

ñây không đñn giñn chñ là mñt sñ vñn đñng sách lññc khi thñc lñc quñc gia không đñ, không đñi đñu đññc vñi Mñ, buñc phñi trñ thành chiñn lññc quñc gia, kiên trì lâu dài, cho dù trong tñng lai có đñ thñc lñc cñng không đññc có ý đñ thách thñc và thay đñi trñt tñ toàn cñu đññi sñ chñ đño cña Mñ, chính sách ngoñi giao đñi vñi Mñ cñn phñi hñp tác lñn hñn đñi đñu, làm tñt viñc mà nññc lñn thñ hai nên làm – nñu Trung Quñc là nññc lñn thñ hai. Chñ khi hiñu đññc chiñn lññc lñn thì viñc xñ lý đñi vñi các vñn đñ cñ thñ mñi không bñ mñt phñng hñng. ñây là mñt đñm mà ngoñi giao Trung Quñc trññc tiên phñi thay đñi.

Thñ hai, thay đñi chính sách ngoñi giao “thù Nhñt, ghét Hàn”, thñc thi chính sách hòa giñi vñi Nhñt Bñn, hñu hño vñi Hàn Quñc

Trung Quñc và Nhñt Bñn cùng là hai nññc mñnh là cñc diñn chña tñng có ñ ñông Á, đñu này đñn đñn Trung Quñc và Nhñt Bñn chña thñ thích ñng đññc vñi đñi phñng. ññi vñi Trung Quñc, do nguyên nhân lñch sñ và hiñn thñc, trong gñn 10 nñm qua, chính sách ngoñi giao đñi vñi Nhñt Bñn cña Trung Quñc vñn chña thoát khñi trñng thái “thù hñn Nhñt Bñn”, “ghét Nhñt Bñn”.

ññi vñi thái đñ xñ lý vñn đñ đño ññu Ngñ/Senkaku cña Nhñt Bñn, Trung Quñc đññng nhiên phñi chñ trích và phñn kích, nhñng không nên đñ vñn đñ lñch sñ trñi buñc ngoñi giao hai nññc, gây rñi cñc diñn phát triñn cña hai nññc, cñng không nên truyñn bá tñ tñng giáo đñc thù ghét Nhñt Bñn mñt cách sai lñm. Viñc xñ lý đñi vñi vñn đñ đño ññu Ngñ/Senkaku cñng nhñ vñy, duy trì cách tiñp cñn lñ trñnh kếp, đó là tách chúng ra, không trñi buñc vào toàn bñ quan hñ Trung-Nhñt, ñnh hñng đñn sñ phát triñn quan hñ và hñp tác trong các lñnh vñc khác giña hai nññc. Trung Quñc và Nhñt Bñn cñn phñi chñ đñng hòa giñi, chñ không phñi là thù hñn lñn nhau.

Trung Quñc cñng nên quan hñ tñt vñi Hàn Quñc, hiñn trñng thái bñt thñng do vñn đñ Hñ thñng phòng thñ tên lña tñm cao giai đñn cuñi (THAAD) đñn đñn quan hñ hai nññc nhanh chóng sñt giñm cñn phñi thay đñi. THAAD tuy có gây tñn hñi đñi vñi Trung Quñc, nhñng sñ tñn hñi này so vñi đñi cñc quan hñ Trung-Hàn và lñi ích cña

Trung Quñc trên cñ ñông Bñc Á và bán đđo Triñu Tiên chñ đñng thñ hai. Do vñy, không thñ vì THAAD mà ñnh hññng đñn cñc diñn hñp tác giña hai nññc, Trung Quñc có thñ bày tñ thái đđ phñn đđi đđi vñi THAAD, nhñng không nên áp đñng biñn pháp kinh tñ đđc biñt xúi giñc ngññi dân phñn đđi và trñng phñt Hàn Quñc, làm nhñ vñy sñ chñ làm cho Trung Quñc mñt đi mñi quan hñ vñi Hàn Quñc. Cñn phñi kéo dài chính sách “hñu hño” vñi Hàn Quñc, đi sâu hñp tác giao lñu giña hai nññc trong các lñnh vñc kinh tñ, dân sñ thñm chí an ninh quân sñ.

Thñ ba, thay đđi thái đđ giñ bình tñnh đđi vñi Triñu Tiên, tñng cññng các biñn pháp trñng phñt đđi vñi nññc này

Trái vñi viñc phñi duy trì hñp tác hñu hño vñi Hàn Quñc, đđi vñi Triñu Tiên lñi phñi áp đñng biñn pháp nghiêm khñc nhñm hñi thúc nññc này tñ bñ vñ khñ hñt nhñn.

Mñy nñm gñn đñy, thái đđ và chính sách đđi vñi Triñu Tiên của Trung Quñc đã thoát khñi tình hñu nghñ vô cñn cñ và viñc nñm giñ ý thñc hñ trññc đñy, bñt đđu trñ nên thiñt thñc, nhñng sñ thay đđi này vñn không triñt đđ, chña hoàn toàn xuñt phát tñ lñi ích quñc gia, mà chñu ñnh hññng tñ nhân tñ đđa chính trñ và ý thñc hñ nên vñn chña giñi quyñt đñt đđim. Thái đđ thña hiñp của Trung Quñc đđi vñi Triñu Tiên thñ hiñn ñ viñc do lo ngñi tình hình trong nññc Triñu Tiên rñi ren và dñn đñn sñp đđ nên tñm thñi chña xñ lý đñn vñn đđ trñng phñt Triñu Tiên, vñn có phñn bñnh vñc Triñu Tiên.

Nñu Triñu Tiên không phñi là mñt quñc gia “cñng đđu”, đđa vào tính chñt và quan hñ lñng giñng của Chính quyñn Triñu Tiên, Trung Quñc có thñ và cñn phñi tiñn hành bñnh vñc ñ mñc đđ nhñt đñnh đđi vñi nññc này, nhñng vñn đđ là sñ thñc chñng minh sñ bñnh vñc và giúp đđ của Trung Quñc đđi vñi Triñu Tiên mñy nñm qua vña không mang lñi sñ chuyñn biñn tñt cho Triñu Tiên, vña gây tñn hñi đñn lñi ích của Trung Quñc, khiñn cho bñn thân Trung Quñc rñt bñ đñng. ññi vñi Chính quyñn Triñu Tiên, vñ cñ bñn không thñ gñi gñm hy vñng cñi thiñn, chñ có duy trì không ngñng gây sñc ép cao đđ thì mñi có thñ buñc nññc này tñ bñ vñ khñ hñt nhñn, thay đđi tình trñng nññc này.

Thñ tñ, thay đđi quan hñ bán đñng minh vñi Nga, không quá gñn gñi vñi Nga

Trong lịch sç cñn hiñn đđi cña Trung Quçc, có hai quçc gia có ãnh hññng lñn nhñt đđi vñi Trung Quçc, mñt là Mñ và nññc còn lñi chính là Nga. Nhñng ãnh hññng cña Mñ đđi vñi Trung Quçc thñ hiñn rõ chiñu hññng tích cçc, còn ãnh hññng cña Nga đđi vñi Trung Quçc lñi thñ hiñn mñt tiêu cçc nhiñu hñn.

Kñ tñ thñ kñ này, xuñt phát tñ nhu cñu cùng chñng Mñ, Trung Quçc và Nga nhanh chóng tiñp cñn, đđc biñt là mñy nñm gñn ãây, hai nññc ngày càng qua lñi gñn gñi, thñ hiñn rõ mñt loñi quan hñ bán đñng minh. Nñu hai nññc coi viñc hñp tác hñ trñ lñn nhau là mñt sñ vñn đñng sách lññc chñng lñi Mñ thì có thñ hiñu đđđc, nhñng đđi vñi Trung Quçc phñi tránh viñc tiñp cñn vñi Nga trñ thành chiñn lññc, biñn thành quan hñ đñng minh hoçc bán đñng minh đđ đđi đđu vñi Mñ.

ñ ãây không bàn đñn viñc trong lịch sç, chñ riêng viñc xem xét tñ thñc tñ, mñt là trong viñc hñp tác hñ trñ lñn nhau giñu Trung Quçc và Nga, xét tñ kinh nghiñm mññi mñy nñm qua, không thay đđi đđđc cçc diñn “Nga chñ trñ, Trung Quçc phñc tủng”; hai là Nga cñng có tâm lý đđ phòng Trung Quçc. Chñng hñn, vñ mñt bán vñ khí tiên tiñn, hñp tác nñng lññng và tranh giành quyñn lãnh đđo Tñ chñc Hñp tác Thññng Hñi (SCO), Nga luôn đđ phòng Trung Quçc, ã làm rñt nhiñu chuyñn mñ ám nhñm hñi Trung Quçc, nhñ ra sñc lñi kéo ãn ãñ vñn không hñng thú vñi SCO tham gia nhñm kiñm chñ Trung Quçc; ba là trong quan hñ vñi Mñ và Liên minh châu Âu (EU), mâu thuñn giñu Nga và các nññc này lñn hñn mâu thuñn giñu Trung Quçc vñi các nññc này, viñc hñp tác Trung-Nga có khñ nñng khiñn cho Trung Quçc trñ thành mñt quân cñ đđ Nga đđi đđu vñi Mñ và EU; bñn là trong quan hñ Trung-Nga, Trung Quçc muñn đđđc hññng lñi nhiñu hñn là đđu tñ mñi quan hñ hñ trñ lñn nhau này. Lñi ích chung Trung-Nga không bñng lñi ích chung Trung-Mñ, vì vñy, Trung Quçc phñi ý thñc đđđc rñng viñc kñt quan hñ bán đñng minh vñi Nga đđi vñi lñi ích chiñn lññc cña Trung Quçc mñt nhiñu hñn đđđc, cñn phñi thay đđi tình hình này.

Thñ nñm, thay đđi nguyên tñc không can thiñp công viñc nñi bñ cña nhau, làm mñt nññc lñn toàn cñu có trách nhiñm

ñây không phñi là nói Trung Quçc là nññc không có trách nhiñm, mà nghñu là trách nhiñm này nhñt đđnh phñi tñng lên cùng vñi thñc lñc quçc gia cña Trung Quçc, tñc là tññng xñng vñi nñn kinh tñ lñn thñ hai toàn cñu và nññc lñn mñi nñi. Cñn phñi thñu nhñn rñng sñ trñi đñy cña Trung Quçc ã hññng thñ miñn phí tñ hñ thñng toàn cñu, tñn đñng tñi ãu thñ cña hñ thñng quçc tñ hiñn hành có lñi cho Trung Quçc.

Trung Quñc muñn phát huy vai trò lñn hñn trong cñng đñng quñc tñ, chiñm vñ trí quan trñng hñn trong hñ thñng quñn trñ toàn cñu thì phñi dùng nñng lñc bñn thân đñ phñn hñi cñng đñng quñc tñ, cung cñp sñn phñm công cñng nhiñu hñn, tñt hñn cho toàn cñu, bao gñm viñc cñi thiñn đñm bñt hñp lý, không công bñng trong hñ thñng quñc tñ hiñn hành. Muñn làm đññc đñu này, Trung Quñc phñi thay đñi nguyên tñc không can thiñp công viñc nñi bñ cña nhau vñ đññc xem là nñn tñng ngoñi giao mñy chñc nñm qua.

Không can thiñp công viñc nñi bñ cña nhau thññng đññc cñ xúy khi thñc lñc quñc gia cña mñt nññc nhñ yñu và tñn tñi sñ thiñu hñt đño đñc, hoñc không muñn gánh vác nghña vñ quñc tñ. Nguyên tñc này vào mñy chñc nñm trññc đã giúp Trung Quñc giành đññc mñt sñ lññng lñn bñn bè ñ thñ giñi thñ ba. Trung Quñc vña tñ nhñn là đñng trñi dñy, trong thñc tiñn ngoñi giao vñn còn giñ khñ khñ nguyên tñc này thì không nhñng sñ bñ cñng đñng quñc tñ coi là mñt thành viên không có trách nhiñm, mà vñ mñt khách quan sñ còn trñi buñc và hñn chñ Trung Quñc phát huy vai trò nññc lñn. ñññng nhiñn, tñ bñ nguyên tñc không can thiñp công viñc nñi bñ cña nhau không phñi là khuyñn khích Trung Quñc tùy tiñn can thiñp công viñc nñi bñ cña ngoñi ta, hoñc lñy đó làm cái cñ đñ thñc thi bá quyñn, mà là khi cñng đñng quñc tñ nñy sinh sñ viñc bñt công phñi dñng cñm giññng cao chính nghña

Thñ sáu, thay đñi ngoñi giao ý thñc hñ, xóa bñ màu sñc dân tñc chñ nghña trong ngoñi giao

Thành phñn ý thñc hñ trong ngoñi giao Trung Quñc luôn nñng nñ, tuy dña vào tình hình quñc tñ và môi trññng quñc tñ mà Trung Quñc phñi đñi mñt, nhñng ñ mñc đñ rñt lñn là dùng ý thñc hñ đñ chñ đño kñt quñ ngoñi giao.

Sau khi cñi cách, ngoñi giao ý thñc hñ này đã có sñ thay đñi rñt lñn, ñ mñt sñ thñi đñm nào đó xuñt hiñn vñi hình thñc mñi đñi vñi mñt sñ quñc gia nào đó, đñu này biñu hiñn rñt rõ rñt trong mñy nñm gñn đây. Ngoñi giao ý thñc hñ không phñi là mñt kiñu ngoñi giao xuñt phát tñ sñ phñi trái đñng sai cña bñn thân sñ viñc và lñi ích quñc gia, mà là quan niñm giá trñ và nhu cñu do đñng cñm quyñn chñ đñnh đñc biñt: thñc thi các khái niñm ngoñi giao nñu “kñ đñch” phñn đñi thì mình ñng hñ, còn “kñ đñch” tán thành thì mình sñ phñn đñi. Chính sách ngoñi giao cña Trung Quñc đñi vñi Mñ, Nhñt Bñn, Nga, Triñu Tiên cñng nhñ mñt sñ quñc gia ñ Trung ññng, châu Phi và Mñ Latinh nhñ Venezuela mang đñm màu sñc ý thñc hñ.

Ngođi giao giá trđ quan muđn tránh đđđc hoàn toàn rđt khó, nhđng không đđđc mđ rđng, cđc đđan hóa ngođi giao giá trđ quan, nâng lên thành ngođi giao ý thđc hđ, dùng ý thđc hđ đđ phđc hđa, biđn thành mđt kiđu ngođi giao bđo thđ, đđn đđn lđi ích quđc gia hoàn toàn bđ ý thđc hđ trđi buđc. Trung Quđc tđng chđu thiđt thđi rđt lđn trên phđđng diđn này, hiđn vñn chđa rút ra đđđc bài hđc.

Ngođi ngođi giao ý thđc hđ, cùng vđi viđc tđng cđđng thđc lđc quđc gia cđa Trung Quđc, Trung Quđc lđi xuđt hiđn ngođi giao dân tđc chđ nghđa, ngođi giao phđc vđ cho lđi ích dân tđc thì không có gì sai, nhđng không đđđc đđa lđi ích cđa dân tđc mình vđđt lên trên lđi ích cđa dân tđc khác, càng không thđ lđy cđ lđi ích dân tđc, thđc thi ngođi giao cđđng quyđn. Trên thđc tđ, lđi ích dân tđc cđa Trung Quđc đ mđc đđ rđt lđn biđn thành mđt cái cđ đđ phđc vđ cho nhóm lđi ích đđc biđt, xét vđ vñn đđ này, ngođi giao dân tđc chđ nghđa là mđt biđn tđđng cđa ngođi giao ý thđc hđ hiđn nay, rđt khó tách biđt rõ ràng hai vñn đđ này.

Thđ bđy, thay đđi biđn pháp “thđc gđy bánh xe” đđi vđi các nđđc có quan hđ ngođi giao vđi đđi Loạn, không nên làm nđi rõ nguyên tđc “Mđt Trung Quđc”, không chiđn tranh ngođi giao vđi đđi Loạn

Quan hđ giđa đđi lđc và đđi Loạn tuy không phđi là quan hđ quđc gia, nhđng viđc xđ lý quan hđ giđa hai bđ eo biđn cđng liên quan đđn ngođi giao. Viđc Panama thiđt lđp quan hđ ngođi giao cđa Trung Quđc thđi gian gđn đđy đđ gây chđn đđng rđt lđn đđi vđi đđi Loạn.

Nđu nói Panama do vđ trí đđa lý đđc thù và viđc thiđt lđp quan hđ ngođi giao vđi nđđc này có giá trđ đđi vđi đđi lđc thì viđc “thđc gđy bánh xe” đđi vđi các nđđc có quan hđ ngođi giao vđi đđi Loạn chđ thuđn túy là đđ trđng phđt và trđ thù đđi Loạn. Nhđng làm nhđ vđy sđ chđ khiđn cho đđi Loạn xa cách đđi lđc hđn nđa, cho dù đđi lđc không hđ đđ ý đđn vñn đđ này, viđc lđi kéo toàn bđ các nđđc có quan hđ ngođi giao vđi đđi Loạn cđng sđ không thđ gia tđng vđ thđ quđc tđ và lđi ích quđc gia cđa đđi lđc, trái lđi phđi bđ ra nhiđu chi phí cho vñn đđ này.

Bđi các nđđc có quan hđ ngođi giao vđi đđi Loạn ngoài rđt ít quđc gia có tđm đđnh hđđng nhđ Tòa thánh Vatican..., phđn lđn đđu là các quđc gia nhđ và nghèo mà ngđđi ta không nhđ nđi tên. Cho dù thiđt lđp quan hđ ngođi giao vđi tđt cđ các nđđc đđ thì cđng không có ý nghđa lđn đđi vđi đđi lđc. Trái lđi, đđ thiđt lđp quan hđ ngođi

giao với các nước này, rồi lúc lại phải bỏ ra không ít nguồn lực. Nhưng nước có quan hệ ngoại giao với Đài Loan này còn bao gồm đa số nước đã thiết lập quan hệ ngoại giao với rồi lúc, đều có tâm lý chèn ép nhau, “dao đing” giữa hai bên eo biển Đài Loan, lý nguyên tắc “Một Trung Quốc” làm mỗi nhà sách nhiều hai bên eo biển.

Tình hình này hoàn toàn là hậu quả của việc kiên trì công nhận nguyên tắc “Một Trung Quốc”. Các nước có quan hệ ngoại giao với Đài Loan hiện nay chỉ còn lại 20 nước, cho dù dù Đài Loan phát triển quan hệ ngoại giao với các nước đó công không thể làm thay đổi được nhận thức của công đồng quốc tế đối với nguyên tắc “Một Trung Quốc” và vị thế quốc tế của Đài Loan. Nếu Đài Loan không chịu thừa nhận “Nhận thức chung 1992” thì rồi lúc chỉ cần nếm chực điếm tội hơn là được, tức là đối với Liên hợp quốc và các tổ chức quốc tế của Liên hợp quốc công nhận các tổ chức quốc tế khác mà rồi lúc tham gia và chỉ các nước thiết lập quan hệ ngoại giao với rồi lúc, yêu cầu họ phải giữ vững nguyên tắc “Một Trung Quốc”, không phát triển quan hệ chính thức với Đài Loan. Đây là trách nhiệm và nghĩa vụ của họ, mà không cần thiết phải “thực gậy bánh xe” các nước có quan hệ ngoại giao với Đài Loan, nên chỉ không gian quốc tế của Đài Loan. Nếu có quốc gia và tổ chức quốc tế nào do đó, dùng nguyên tắc “Một Trung Quốc” để thách thức và sách nhiễu rồi lúc thì rồi lúc có thể cần nhận giá trị rớt.

Hiện trạng trước mắt là do rồi lúc quá nhận mệnh nguyên tắc “Một Trung Quốc”, dẫn đến rất nhiều nước cho rằng có khả năng để dưng, đòi hỏi không có điếm dưng đối với Trung Quốc. Và để viết trên thông cáo ngoại giao “Đài Loan là một bộ phận không thể tách rời với Trung Quốc”, hàng năm Trung Quốc đều phải trả nhiều cái giá đắt biết. “Ngoại giao vùng tiền” bị chỉ trích đều được số dưng ở phương diện này.

Nếu như trước đây Trung Quốc vì thế lúc quốc gia từng đối yêu, không có công cụ hữu hiệu nào để đối phó và trừng phạt những quốc gia có ý đồ “một hai mang”, vậy thì giờ đây trong hòm công cụ của Trung Quốc có rất nhiều công cụ trừng phạt có thể vận dụng. Trong trường hợp này, tin rằng để đa số quốc gia do lợi ích của mình đều có thể sáng suốt đưa ra lựa chọn, hoàn toàn không cần thiết phải lén nào công nhận mệnh, muốn ngược lại thừa nhận “Một Trung Quốc”, lãng phí một số lượng lớn nguồn lực quốc gia. Vì vậy, cần phải cho Đài Loan một khoảng không gian quốc tế ra sao?

**Thật tám, thay đổi đúng lúc thái độ không tiếp xúc, không đàm phán với
Đài Loan, né tránh yêu cầu đòi lập đang trả nên gay gắt của Tây
Tung**

Giñng nhñ ñài Loan, Tây Tñng cñng ñã khiñn Trung Quñc phñi chi trñ mñt khoñn lñn chi phí không cñn thiñt. Mñt biñu hiñn nñi bñt vñ mñt ngoñi giao trong vñn đñ Tây Tñng chính là thái đñ đñi vñi ññtlai Lñtma.

Do Trung Quñc xác đñnh ññtlai Lñtma là mñt phñn tñ chia rñ dân tñc, không cho phép ngññi đñng đñu và quan chñc chính phñ các nññc dùng tñ cách nhà nññc đñ tiñp xúc vñi ññtlai Lñtma, nñu không sñ bñ coi là can thiñp công viñc nñi bñ cña Trung Quñc, tñ ñó dñn đñn quan hñ ngoñi giao giña Trung Quñc và mñt sñ quñc gia xñy ra rñc rñi. ñiñn hình nhñt là nññc Anh, trong thñi kñ Chính quyñn Cameron, vì Cameron hñi kiñn vñi ññtlai Lñtma bñt chñp sñ phñn đñi cña Trung Quñc, khiñn cho quan hñ Trung-Anh bñ thñt lủi toàn ñiñn. Ngoài ra, nhà lãnh đño cña mñt sñ nññc phññng Tây trong ñó có Pháp, Canada, Mñ cñng vì hñi kiñn vñi ññtlai Lñtma mà gây tñn hñi đñn quan hñ song phññng ñ mñc đñ khác nhau.

Lý do Trung Quñc chñ trích ññtlai Lñtma là do Trung Quñc cho rñng ñng là mñt phñn tñ chia rñ dân tñc khoác chiñc áo tôn giáo, nhñng trên cñng đñng quñc tñ, ññtlai Lñtma lñi là lãnh tñ tôn giáo có tñm ñnh hññng thñ giñi. Các nhà lãnh đño phññng Tây khi hñi kiñn vñi ññtlai Lñtma đñu nhñn mñnh đñn vai trò lãnh tñ tôn giáo cña ñng. Sñ khác biñt vñ mñt nhñn thñc thân phñn đñi vñi ññtlai Lñtma khiñn cho Trung Quñc thññng phñi bñ ra chi phí ngoñi giao quá mñc đñ ngñn chñn các nhà lãnh đño và quan chñc chính phñ cña các quñc gia khác hñi kiñn ññtlai Lñtma. Giñi quyñt vñn đñ then chñt này là không đññc làm nñi bñt quá thân phñn chính trñ cña ññtlai Lñtma, nhìn thñng vào sñ tñn tñi và tñm ñnh hññng tôn giáo cña ññtlai Lñtma, thay đñi kñp thñi thái đñ không tiñp xúc, không ñam phán đñi vñi ññtlai Lñtma.

ññi vñi ññtlai Lñtma, hiñn Trung Quñc áp dñng biñn pháp “chñ đñi thñi cñ”, cho rñng đñi sau khi ññtlai Lñtma viên tñch thì vñn đñ Tây Tñng tñ khñc sñ đññc giñi quyñt, cách nghñ này quá ñgây thñ, bñi không có sñ bño hñ tinh thñn cña ññtlai Lñtma – ngññi theo chñ nghña hòa bình này - thì chính quyñn lñu vong Tây Tñng trong vñn đñ đñc lñp sñ chñ trñ nên cñp tiñn hñn, sñ bñt mñn cña ngññi dân tñc Tñng cñng có thñ sñ gia tñng hñn nña, sñ kéo rñng khoñng cách hñn nña khiñn cho vñn đñ Tây Tñng có thñ xñu ñi.

Thñ chín, thay đñi khái niñm mñt mình hññng thñ Biñn ññng, thña nhñn hiñn trñng, gác lñi tranh chñp, cùng khai thác, bño vñ hòa bình và tñ do hàng hñi ñ Biñn ññng

Kñ tñ sau khi Philippines đñ ra ra vñ kiñn Biñn òng ra Tòa Trñng tài và đñc sñ tán thành cña Tòa Trñng tài, Trung Quñc trên thñc tñ ò trñng thái bñ đñng, chñ có điñu tân Chính phñ Philippines đã thay đñi chính sách đñi đñu vñi Trung Quñc cña ngoñi tiñn nhiñm, khiñn cho vñn đñ Biñn òng không bñ xñu đi thêm nña, nhñng trñng thái bñ đñng vñ mñt pháp lý vñn không thay đñi.

Nói mñt cách khách quan, trñ phi sñ đñng vñ lñc, nñu không Trung Quñc không thñ “mñt mình hñng thñ” hoàn toàn Biñn òng. Do vñy, đñi vñi Trung Quñc và các nñc có yêu sách chñ quyñn ò Biñn òng, mñt phñng thñc giñi quyñt hñp lý có thñ tính đñn lñi ích các bên là chñp nhñn nguyên trñng, gác lñi tranh chñp, cùng khai thác nguñn tài nguyên và bño vñ hòa bình ò Biñn òng.

Trung Quñc vñi tñ cách là quñc gia lñn nhñt và có thñc lñc mñnh nhñt ò Biñn òng, nên đñn đñu đñ xñng thành lñp mñt Cñng đñng nñng lñng Biñn òng cùng chia sñ nguñn tài nguyên đñu khí, kñt hñp cùng khai thác đñu mñ ò Biñn òng, đñng thñi xác lñp tñ lñ phân chia lñi ích hñp lý cñn cñ vào sñ tiñn đñu tñ. Trñc đây trên phñng diñn này do bñ hñn chñ ò kñ thuñt khai thác đñu mñ, các nñc trong khu vñc không thñ hñp tác đñc vñi nhau, mà là hñp tác khai thác cùng vñi các công ty đñu mñ cña các nñc ngoài khu vñc. Hiñn Trung Quñc đã có đñy đñ khñ nñng thñm dò biñn sâu và kñ thuñt khai thác, các bên liên quan ò Biñn òng hoàn toàn có thñ thành lñp mñt Cñng đñng nñng lñng, cùng khai thác.

Ngoài ra, đñ òng phó vñi an ninh trên biñn, phòng chñng cñp biñn, bño vñ tñ do hàng hñi, Trung Quñc cñng có thñ đñn đñu các nñc có yêu sách chñ quyñn, thiñt lñp đñi ngñ thñc thi pháp luñt và cñ chñ hñp tác an ninh trên biñn ò Biñn òng.

Tóm lñi, trên cñ sñ thña nhñn lñi ích cña các bên ò Biñn òng, bñt tay hñp tác tñ nñng lñng và kinh tñ, mñ rñng đñn lñnh vñc an ninh chính trñ, thiñt lñp cñ chñ hñp tác, xây đñng cñng đñng lñi ích ò Biñn òng, đñng thñi dùng hình thñc hiñp òc đñ ràng buñc, khiñn cho các bên ò Biñn òng đñc hñng lñi tñ trong hñp tác, xóa bñ sñ lo ngoñi cña hñ đñi vñi Trung Quñc thì mñi có thñ thñt sñ gác lñi tranh chñp chñ quyñn, biñn Biñn òng thành vùng biñn hòa bình và hñp tác. Còn hòa bình an ninh và tñ do hàng hñi ò Biñn òng cñng sñ là sñ đñm bño lñn nhñt đñi vñi lñi ích cña Trung Quñc. Mñc đích cuñi cùng cña Trung Quñc chñng phñi là nhñ vñy sao?

Vñn đñ ngoñi giao cña Trung Quñc đñng nhiên không chñ biñu hiñn ò 9 đñm nói

trên. Những nhu cầu trong 9 điểm này có một số thay đổi lớn thì ngoại giao Trung Quốc sẽ có một diện mạo hoàn toàn mới. Sự tôn trọng của mọi người đối với Trung Quốc sẽ tăng lên, Trung Quốc cũng sẽ có tầm ảnh hưởng lớn hơn đối với thế giới. Nói chung là sự đối ngoại phải thay đổi là vì Trung Quốc không còn là Trung Quốc của mấy năm trước nữa, sau khi thực lực quốc gia của Trung Quốc tăng cường hơn nữa, Trung Quốc phải trở thành một quốc gia “quân tử” khiêm nhường có trách nhiệm đối với thế giới, chứ không phải là một quốc gia ngang ngược sẽ dùng sức mạnh tàn bạo.

Theo [The Financial Times](#) (tiếng Trung)

Hoàng Lan (gt)